

נשא (תשס"ז) ר"ב - כ"ז ברכות כהנים
ליון זה הוא המטף גליון נשא תשס"ו ע"ן שג וצרפהו לגליונו.

א. בעל עקדת יצחק מקשה:
מה תועלת במצוה הזאת, רצוני, בשיאמרו (ה"י" בצידי) הברכות האלה מפי הכהנים
אל העם, כי הוא יתעלה הוא המברך, ומה יוסיף ומה יתן, כי יברכו הכהנים או
יחדלו, כי דית להם לסייעו?
השוה לקושיטת דברי המדרש ודברי ר' ש.ר. הירש הבאים:

מדרש תנחומא:
אמרה כנסת ישראל לפני הקבה"ו: רבונו של עולם, לכהנים אתה אומר לברכנו?
אין אנו צריכים אלא לברכתך "השקיפה ממעון קדשך וברך את עמך". אמר להם
הקבה"ו: אע"פ, שאמרתי לכהנים שיהו מברכין אתכם, אני עומד עמהם ומברך אתכם!

ר' ש.ר. הירש (תרגום מגרמנית):
כה תברכו את בני ישראל: הכהן המברך אינו אלא מכשיר - כלי המבטא את הברכה.
מיתחתם של שני בני אהרן (ויקרא י') פרחי הכהונה הראשונים העמידה לחוק ולא
יעבר שרק העבודה "אשר צוה ה'" היא עבודה, ושעבודה "אשר לא צוה" - מעשה איש
ותחבולותיו - היא זרה והפוכה של עבודת ה' הרצויה. החוק הזה כחו יפה גם
בנוגע לברכת כהנים - "כה תברכו את בני ישראל" - כך ולא בשנוי, זהו דין.
לפי זה הכהנים וברכתם מכשירים נפעלים הם, רק אחרי הקראם ע"י הקהל, הם
אומרים את הברכה אשר בא כח הקהל מקריא אותה לטעניהם: כך באמת מתוך גרונו
של הכהנים מברך הקהל את עצמו בברכה שצוה ה'.

1. היש בדברי המדרש או בדברי הירש תשובה לקושיטת בעל העקדה או-לא?
(או בדברי שניהם) ואם כן - מה היא התשובה?
2. על איזו מלה בפסוקינו נשען כל פרושו של הירש?
3. למה מביא הירש הנה את שני בני אהרן שמתו - מה ענין זה לענינו?
4. האם פירוש הפעל ברך בפ' כ"ג ובפ' כ"ז הוא אחד לפי פירושים אלה או
מופיע הפעל בסתי הוראות?

א.ב. בעל עקדת יצחק מיטב קושיתו (שבשאלה א) בדברי הגמרא הבאים:

שבת פ"א ע"א: כשעלה משה למרום מצאו להקבה"ו שהיה קושר כתרים לאותיות.
אמר לו (הקבה"ו): "משה, אין שלום בעירך?" רש"י: אין דרך ליתן
שלום במקומן אמר לפניו (משה): רבונו של עולם, כלום יש עבד נותן
שלום לדביו? אמר לו: מכל מקום היה לך לסייעני!

ופרט דברו הגמרא הסתומים האלה ר' חיים יוסף פולק, מרשן ספר עקדת יצחק:
"סטאלו הקבה"ו: ההשתדלת גם אתה כפי יכולת המנהיג האנושי לשחר שלום
החברה אשר אתה בחוכה וקיומה ושלמותה המוסרית ע"י הנהגה ראויה והישרה
מוסרית? אבל משה חשב שאין זה בכח אנוס, ("לתת שלום לעירו") כי הפרוד
וההסד אחוז כבר בחומר בני אדם, וגם אם יזכה ארחו ויטיב מעשיו, לא
יסבב בזה קיומו וקיום החברה יותר זמן מאשר קצוב לו ולהם ע"פ שבעם
מיד ה"ית", שהוא יוצר מנהיג ומקיים כל הטבע. ועל כן השיב: "כלום יש
עבד נותן שלום לרבו?" ועל כן הורה ה' ית': הן אמת שהכל תלוי בו
וברצונו, אבל בכל זאת חוב האדם לטור ולקדט עצמו והחברה האנושית אשר
הוא שוכן בקרבה במידות ישרות, כי רק באופן זה יהיו הוא והם נכונים
ומתוקנים כראוי עד שיוטפע עליהם טפע אלוקים, כחלקת ארץ אשר כל עוד
איננה עבודה וזרועה לא יוכלו הגטס והטל למעול מעולתם הטובה עליה עד
שחעבד ותזרע כראוי: וזהו שאמר לו הקבה"ו: מכל מקום היה לך לסייעני!"

1. מהי תשובת הגמ' לסאלתנו (ע"פ ההסבר הנ"ל)?
2. האט מפרט ר' חיים יוסף פולק את טאלת הקבה"ו "אין שלום בעירך"
כרש"י או בפירוט אחר?
3. האם לפני פרושו הוראת המלה ברך בפ' פ"ג היא אותה הוראה כמו
במסוק כ"ז?

4. כמה עוזרים הפסוקים הבאים להבנת מצוות ברכת כהנים:

דב' י' ל"ו
דברים ל' ו'
ומלתם את ערלת לבבכם
יחזקאל י"ח ל"א
ועטו לכם לב חדש
ורוח חדשה
ומל ה' אלונקיך את לבבך.
יחזקאל ל"ו כ"ו
ונתתי לכם לב חדש
ודרוח חדשה.